

Wilfred Genee wil op eerste plaats een goede vader zijn

5

Veel tijdswinst door gebruik Geberit Huter elementen in Groninger Forum

7

J&P Loodgieters vanaf dag één een successtory

9

Douchewc Geberit is veertig jaar jong

10

Om installateurs te werven zijn nieuwe ideeën nodig

Installateurs uitgedaagd om met projecten te komen

ARBEIDSMARKT

Met alleen het werven van jongeren voor techniekonderwijs worden de huidige en toekomstige tekorten niet opgelost. Er moeten 'out-of-the-box'-oplossingen komen en daar kan het installatiebedrijf bij helpen. "Ik wil technische mkb'ers uitdagen ideeën aan te leveren die het makkelijker maken het tekort aan personeel op te lossen. We gaan ten minste tien van deze projecten uitvoeren en zij krijgen hiervoor financiële ondersteuning." Verder worden regionale samenwerkingsverbanden tussen bedrijfsleven en onderwijs financieel ondersteund. Dit wordt netwerk Kata-pult genoemd.

Dit liet staatssecretaris Mona Keijzer van Economische Zaken en Klimaat onlangs weten. De nood is namelijk hoog, zo leren cijfers van het UWV. In het laatste kwartaal van 2017 waren er naar schatting van het UWV 60.800 vacatures voor de technische beroepen en 13.300 openstaande vacatures voor ICT. De laatste cijfers zijn nog niet bekend, maar alle tekenen wijzen erop dat het probleem eerder groter dan kleiner is geworden.

ZWAARST GETROFFEN

Voor de technische beroepen is er met name vraag naar laag/basis beroepsniveau (28.000 vacatures) en middelbaar/specialistisch beroepsniveau (26.000 vacatures). De grootste vraag ligt voor ICT-beroepen bij het hogere beroepsniveau met ruim 9.000 vacatures. Deze cijfers gelden voor alle technische beroepen, maar het is helder dat de installatiesector een van de sectoren is die het zwaarst wordt getroffen.

ZIJNSTROOM

Met alleen de instroom in het onderwijs via onder andere TechniekTalent.nu komen we er niet, dat is ook duidelijk. Daarom worden extra acties ingezet om een toename van zijnstroom te creëren vanuit werkzoekenden, statushouders, 'doorstappers' die van werk naar werk gaan, internationaal talent, en door afname van de uitstroom naar niet-technische sectoren.

Zie ook pagina 8.

Geberit douchewc viert 40ste verjaardag

De douchewc wint steeds meer aan populariteit in Nederland en de rest van Europa. Ook tijdens recente presentaties tijdens een aantal zomerevents bleek weer dat steeds meer Nederlanders overtuigd raken van de voordelen van het reinigen met water na toiletbezoek. Dit is vooral te danken aan het feit dat Geberit is blijven volharden in het uitdragen van de voordelen van de douchewc. En dat al veertig jaar lang, want in 1978 presenteerde Geberit de eerste douchewc. **Lees op pagina 10 en op www.geberit-aquaclean.nl/40jaargeschiedenis meer over de geschiedenis van de douchewc.**

Nieuwe opleiding voor installatie warmtepomp komt in najaar beschikbaar

DUURZAAM

Het is aan installerend Nederland om van de warmtepomp een succes te maken. "Weet u er goed mee om te gaan en de installaties juist uit te voeren? Dan maakt u tevreden klanten en krijgt de warmtepomp een goede naam."

Dit schrijft Thomas Piessens, programmamanager Energie & Duurzaamheid bij UNETO-VNI, in een blog waarin hij de installatiebranche oproept om goed om te gaan met de warmtepomp, want die is de essentie van een duurzame energieoplossing. "Of het nu een warmtenet wordt, all electric of een hybride oplossing met gas: op

alle wegen naar duurzaamheid komt een warmtepomp voor", schrijft Piessens.

SMAKEN EN SOORTEN

Hij maakt meteen zelf een voorbehoud: er is niet zoiets als dé warmtepomp. "Ze zijn er in heel veel smaken en soorten. Lucht-lucht, lucht-water, water-water, u kent het wel. En dan zijn er nog de individuele en de collectieve systemen. Dus eigen, particuliere oplossingen versus blokje rijtjeswoningen die tegelijk van een collectieve bron gebruikmaken. En de hybride systemen waarin een warmtepomp samenwerkt met een gasketel. Ieder systeem kent zo zijn eigen kneepjes en geheimen."

Voor installateurs heeft de brancheorganisatie daarom een opleiding ontwikkeld die komend najaar beschikbaar komt.

Meer informatie is te vinden op cursuswarmtepompen.nl.

Nieuwe BIM Studenten Battle

BIM

Ook dit jaar is er weer een BIM Studenten Battle waarbij studenten die bezig zijn zich BIM eigen te maken, worden uitgedaagd een bijzonder project in BIM te ontwerpen. Het gaat om de herontwikkeling van het oude industriële gebied Rijnhaven in Alphen aan den Rijn. Inschrijven kan vanaf nu op bim-register.nl.

Vorig jaar wonnen tijdens de eerste BIM Onderwijsdag Rick, Jur en Lucas de BIM Studenten Battle, die is bedacht en uitgeschreven door Bimregister.nl. Zij wonnen een prachtige reis naar Las Vegas. Het succes van de strijd smaakte naar meer en ook dit jaar is er met de Rijnhaven weer een bijzonder project gevonden dat snakt naar herontwikkeling. De studenten gaan tijdens de BIM Studenten Battle in teamverband aan de slag.

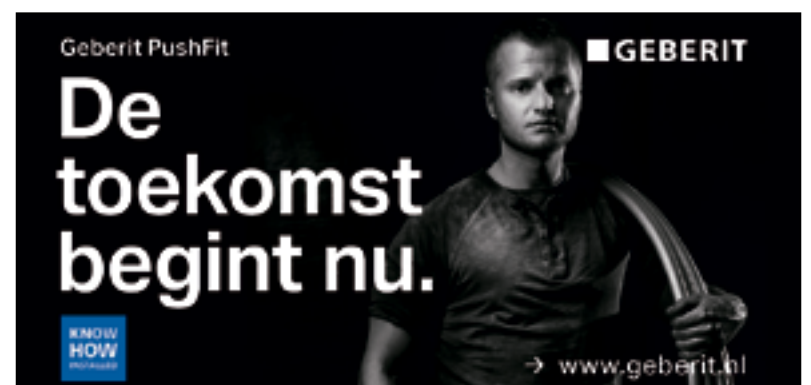
MASTERCLASS

Donderdag 23 augustus krijgen de deelnemers op deze locatie van professionals een masterclass over het herontwikkelen van gebieden. De deelnemers verzamelen alle informatie, waarna zaterdag 25 augustus de strijd echt wordt aangegaan: elk team gaat aan de slag met het ontwerpen van een iconisch gebouw in dit gebied.

JURY

Het resultaat wordt vervolgens gepresenteerd aan een jury die bestaat uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de publieke sector. De winnaars worden bekendgemaakt op de BIM Onderwijsdag op 3 oktober 2018 in de Jaarbeurs Utrecht. Zij mogen op reis naar een van de continenten Azië, Amerika of Australië.

Inschrijven is gratis en kan op www.bimonderwijsdag.nl/bim-studenten-battle.

Send us your bill and win a grill

- Koop voor tenminste € 2.500,- aan Grundfos producten
- Stuur uw factuur naar marketing-nl@grundfos.com
- Maak elke week kans op een geheel verzorgde barbecue bij uw bedrijf

** Deze actie loopt tot en met 15 augustus*

be
think
innovate

GRUNDFOS

De investering in zonnepanelen moet kunnen worden terugverdiend.

'Terugleversubsidie zonder plafond a.u.b.'

Consument mag niet koopschuw worden gemaakt

DUURZAME ENERGIE

Bij consumenten mag er geen onzekerheid zijn over de beschikbaarheid van de zogenoemde terugleversubsidie (de vervanging van de salderingsregeling), want dan bestaat het gevaar dat ze koopschuw worden. En dat kan Nederland niet hebben, want dan lopen de doelen van het Klimaatakkoord gevaar.

Dit stelt Doekle Terpstra, voorzitter van UNETO-VNI, naar aanleiding van de informatie die minister Wiebes aan de Tweede Kamer heeft gestuurd dat de salderingsregeling

voor zonnepanelen vervangen wordt door een terugleversubsidie waarin de terugverdientijd circa 7 jaar wordt. De nadere uitwerking volgt deze zomer.

VERGOEDING

De terugleversubsidie is net als de huidige salderingsregeling een vergoeding voor de stroom die door de gebruiker van duurzame energie (bijvoorbeeld door het gebruik van zonnepanelen) aan het elektriciteitsnet wordt teruggeleverd. De opgewekte stroom zelf verbruiken blijft aantrekkelijk, omdat huishoudens en bedrijven hierover ook na 2020 geen energiebelasting en

geen Opslag Duurzame Energie (ODE) betalen.

SUBSIDIEPLAFOND

UNETO-VNI is blij dat er snel duidelijkheid komt over de opvolging van de salderingsregeling, maar waarschuwt tegelijkertijd voor het negatieve effect van een eventueel subsidieplafond waarover wordt gedacht. "Als je investeert in zonnepanelen, moet je erop kunnen rekenen dat de stroom die je produceert voldoende oplevert. Om de doelstellingen van het Klimaatakkoord te halen, moet zonne-energie aantrekkelijk blijven", stelt Terpstra.

Subsidie voor duurzame inzet medewerkers

BIJDRAGE

Vanaf deze week (25 juni) kunnen werkgevers die werk willen maken van de duurzame inzet van hun medewerkers weer ESF-subsidie (Europees Sociaal Fonds) aanvragen. Afhankelijk van de projectinvestering kan een werkgever tot maximaal 12.500 euro subsidie ontvangen.

Er kan subsidie worden verstrekt als een project zich richt op het bevorderen van de leercultuur voor werkenden en/of het stimuleren van de interne mobiliteit van

werknemers, het anticiperen op individuele ambities en ontwikkelingsmogelijkheden en het begeleiden van werknemers naar ondernemerschap of het bevorderen van een flexibele werkcultuur, waaronder het invoeren van flexibel arbeidstijdenmanagement.

Goed om te weten: een project moet door deskundige adviseurs worden begeleid en alleen de kosten van de adviseurs komen voor subsidie in aanmerking.

Meer informatie is te vinden op uitvoeringvanbeleidszw.nl.

Er is weer subsidie beschikbaar voor projecten die zich richten op duurzame inzet van installateurs.

GEBERIT

Waar zoekt u?

Door Andy van Oijen
Trainingsmagener Geberit

Het openbare toilet is hot. Or not? De roep om meer (semi)openbare toiletten is groot sinds eind vorig jaar het tekort voor de rechter werd aangevochten. Er is een campagne gestart, Rotterdam heeft een officiële 'Zeiknota' en voor hoge nood zijn er een aantal apps.

Nu is er een groot verschil tussen publiek toegankelijke urinoirs en toiletten én openbare plasgelegenheden. De laatste bevinden zich in de openbare ruimte en worden vaak onderhouden door de gemeente, terwijl semiopenbare toiletruimtes zich meestal bevinden bij horecagelegenheden, in winkels en bij benzinestations. En ook daar moet volgens de actievoerders het aantal plasgelegenheden worden uitgebreid.

Nu zal niet iedere restauranteigenaar of sporthalbeheerder hierop zitten te wachten, maar ze moeten er wel aan geloven. Eén wc voor 6.900 Helmonders is echt niet fijn als de druk hoog is. En dit is niet de enige gemeente waar het slecht is geregeld. Om te laten zien dat het echt menens is zijn twintig gemeenten aan de slag gegaan en stelde Rotterdam de Zeiknota op. Terwijl in andere dorpen en steden aan (horeca)ondernemers wordt gevraagd hun toiletten open te stellen.

Of iedere beheerder of restaurateur daarop zit te wachten, daar kan je vraagtekens bij zetten. Maar u kunt hen als installateur wel een stuk tegemoetkomen. Bijvoorbeeld door urinoirs aan te bieden die montage en onderhoudswerkzaamheden tot een minimum beperken. Want dat is natuurlijk bij veel ondernemers de bottleneck. Of het nu gaat om openbare toiletten, om sanitaire ruimtes in de horeca of zorginstellingen, tijd en hygiëne zijn altijd belangrijke factoren om rekening mee te houden. Zowel bij installatie als bij onderhoud.

Bij de Geberit urinoirs Preda en Selva is de installatietijd beperkt doordat de geïntegreerde sturing in het urinoir zelf zit. U bent er bovendien van verzekerd dat de urinoirs tot 150 kg belast kunnen worden én keurig in het gelid hangen. Daarnaast hoeft u geen sleuven te frezen voor de elektronische aansturing. Preda en Selva worden namelijk geleverd met een net- of batterijvoeding of zelfs met een generator. En voor renovaties is een speciale renovatieset beschikbaar.

Maar uw klant zal het meest blij zijn met de geïntegreerde oplossingen waardoor onderhoud een fluitje van een cent wordt. Zo is de sproeikop vanaf de voorzijde toegankelijk en kunt u de sifon van bovenaf bereiken. Het docking station bevindt zich aan de onderzijde van de urinoirs; aan het zicht onttrokken, maar toch goed bereikbaar.

In het docking station zit de geïntegreerde urinoirsturing. Deze bevat de bedieningselektronica, de elektrische voeding en een magneetklep. Daardoor heeft u slechts één hand nodig om het docking station te verwijderen. U hoeft er zelfs het water niet voor af te sluiten.

Het docking station onder het urinoir is eenvoudig te verwijderen.

**KNOW
HOW
INSTALLED**

Met de producten van Geberit en Sphinx kan je veel meer werk op een dag doen, in minder tijd. Kortom, kiezen voor Geberit en Sphinx is slim bekeken! Meer informatie over de Geberit urinoirs vindt u op www.geberit.nl/urinoirsysteem.

Colofon

InstallatieNieuws is een uitgave van Geberit BV.

Productie:
Enter Communicatie BV
Van Houten Industriepark 1
1381 MZ Weesp
Tel.: (0294) 20 30 45

Redactie: Hans Peijs
www.entercommunicatie.nl

Wilt u via e-mail op de hoogte blijven van het nieuws in de installatiebranche, meldt u zich dan aan voor een abonnement op www.installatienieuws.com.

© Copyright

Op de teksten, foto's en het ontwerp van het InstallatieNieuws rust copyright. Niets mag op welke wijze dan ook worden overgenomen, vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder toestemming van de uitgever.

RECYCLED
Papier gemaakt van gerecycled materiaal
FSC® C008011

Grundfos heeft ruime ervaring in stadsverwarming

Stadsverwarming in Denemarken ruim eeuw oud

Stadsverwarming heeft alles in zich om groot te worden.

STADSVARWARMING

District Energy (zeg maar stadsverwarming) is een actueel onderwerp in Nederland en Grundfos is hier al volop mee bezig. Zo kan Grundfos pompen leveren voor elke stadsverwarming.

Momenteel krijgen ongeveer een half miljoen huishoudens verwarming via stad- of blokverwarming

in Nederland. Hierbij wordt warm water aan het huis geleverd zonder gebruik te maken van een cv-ketel.

Stadsverwarming wordt al meer dan honderd jaar in Denemarken en andere landen gebruikt. In plaats van elk gebouw met z'n eigen warmtebron wordt water op een centrale locatie tot een bepaalde temperatuur verwarmd en dan naar vele gebouwen

getransporteerd via een netwerk van leidingen, wat schaalvoordelen oplevert als het gaat om besparingen. Als de warmte eenmaal is afgegeven in het gebouw gaat het afgekoelde water terug via het stadsverwarmingsnet om opnieuw verwarmd te worden. De verwachting is dat stadsverwarming flink zal groeien, mede door aangepaste wetgeving met betrekking tot cv-ketels.

Goede ventilatie heilzaam voor Alzheimerpatiënt

VENTILATIE

Uit onderzoek van Bart Cremers, kennisadviseur bij Zehnder Group Nederland, blijkt dat het rusteloze gedrag van een Alzheimerpatiënt samenvalt met pieken in het CO₂-niveau in de slaapkamer van meer dan 800 ppm. Er is nog vervolgonderzoek nodig meent Cremers, maar de voorzichtige conclusie is gerechtvaardigd dat een goede ventilatie een Alzheimerpatiënt helpt bij de nachtrust.

Het waargenomen rusteloze slaapgedrag zoals snurken, tandknarsen, apneu en paniek, werden niet langer vastgesteld wanneer het CO₂-niveau onder

800 ppm werd gehouden, zo leert het onderzoek. Na een piek in het CO₂-niveau en het daarop volgende rusteloze gedrag werd een raam geopend, zodat het CO₂-niveau daalde; na 30 tot 45 minuten werd vastgesteld dat de Alzheimerpatiënt weer rustig sliep.

MEER ONDERZOEK

In de nabije toekomst moet veel meer onderzoek worden gedaan om na te gaan of de relatie tussen het CO₂-niveau en rusteloosheid ook geldt voor een grotere groep Alzheimerpatiënten, of ruimer gezien op mensen die lijden aan dementie of zelfs gezonde mensen.

Op www.zehnder.nl kunt u het volledige onderzoekresultaat lezen.

Goede ventilatie is heilzaam voor Alzheimerpatiënten.

Rimfree®

De kunst van het weglaten

Soms draait innovatie niet om zaken toevoegen maar om weglaten. Het Sphinx Rimfree® closet heeft geen spoelrand. Daardoor kan vuil zich niet afzetten en is het closet niet alleen hygiënischer, maar ook eenvoudiger en sneller schoon te maken. Dat scheelt tijd en is fijn voor het milieu, want er is minder schoonmaak-

middel en water nodig. De unieke spoeltechniek zorgt daarnaast voor onberispelijke spoelresultaten. Het Sphinx Rimfree® closet is verkrijgbaar in meerdere aantrekkelijke designs. Lees meer over de volgende stap in de ontwikkeling van closets op sphinx.nl.

'Ik probeer mijn kinderen met geloof in eigen kunnen op te voeden'

Wilfred Genee wil op de eerste plaats een goede vader zijn

■ PORTRET

Hij kreeg in 2017 de Zilveren Televizier-Ster voor beste tv-presentator. Dat deed Wilfred Genee zichtbaar deugd. Maar meer dan al dat succes en het feit dat zijn loopbaan 'als een dolle draait' vindt hij het belangrijk een goede vader te zijn.

De rolverdeling bij 'Voetbal Inside' en nu 'VI Oranje Blijft Thuis' is helder: René van der Gijp is de voetbalkenner want hij was voetballer, Johan Derksen zeikt iedereen af en presentator Wilfred Genee praat alles met de nodige bravoure aan elkaar én, als dat nodig is, dan voelt hij gasten aan de tand. In zijn rol bij VI Oranje Blijft Thuis voelt Genee zich zichtbaar comfortabel. Het maakt trouwens voor hem veel verschil of Van der Gijp en Derksen wel of niet aanschuiven. Tegen media.tpo.nl liet hij zich drie dagen nadat de show was begonnen ontvalen: "Ik zoek nog enigszins de balans bij de uitzendingen zonder die twee. In tempo, humor en

'ALLES WAT IK IN MIJN HOOFD HAD IS GELUKT'

inhoud", aldus Wilfred. En ook: "We zijn een beetje het zwarte schaap van de televisiefamilie. Iedereen schaamt zich voor ons. Het is grappig dat allerlei televisiemakers zeggen niet te kijken, maar vervolgens over specifieke situaties beginnen."

RECHTEN

Deze week (27 juni) was hij jarig. 51 is hij alweer, maar hij blijft in alles dat eigenwijze machomannetje dat nergens mee zit en overall een mening over heeft. Nadat hij zijn gymnasiumdiploma aan het Stedelijk Gymnasium Leeuwarden had gehaald, ging hij rechten studeren (die studie

rondde hij ook af), maar sport en media - liefst deze combinatie ineen - trokken hem veel meer. "Eigenlijk ben ik een beetje de cliché-rechtenstudent van vroeger die niet precies wist wat hij wilde studeren en daarom voor rechten koos. Ik wist namelijk vanaf mijn twaalfde al dat ik sportpresentator wilde worden. Toch leek een academische opleiding mij beter dan de school voor journalistiek. Toen mijn beste vrienden rechten gingen studeren, besloot ik dat ook te doen, maar altijd in de wetenschap dat ik na mijn studie onmiddellijk mijn droom van presentator zou najagen", zei hij tegen alibionline.nl.

VULLEN OF VOEDEN

Tijdens zijn studie werkte hij daarom voor OOG TV, de lokale omroep in Groningen. Genee had als jonge jongen eigenlijk twee dromen: sport presenteren op zondagavond en vader worden. Het eerst gebeurde op z'n 38ste bij SBS Sport, het tweede 'bereikte' hij samen met zijn vrouw Lili Pirayesh vier jaar later toen dochter Isabeau en drie jaar daarna zoon Luca werd geboren. De geboorte van zijn kinderen was, zonder dat hij het besepte, meteen ook het startsein voor een gezonde levensstijl die hij samen met zijn vrouw uitdraagt in het platform 'Vullen of Voeden'. "Na de geboorte van onze kinderen ontstond er plots een enorm besef over de impact van bewust eten en leven. Zeker bij mijn vrouw. Alle informatie die zij verkreeg via deskundigen, lezingen en andere bronnen verzamelden we in het boek 'Vullen of Voeden'. Door een spontane vlucht na een weddenschap met Johan Derksen over de sportkantine kwamen we plots volop in de wereld van de gezondheid terecht. Ons doel is uiteindelijk om zo veel mogelijk partijen bij elkaar te brengen die hetzelfde gedachtengoed voorstaan om zo mensen, en zeker kinderen, bewuster te maken. Dat kan alleen via inspiratie, voorlichting en ontzorgen", zei hij daarover ook weer tegen alibionline.nl.

VILEIN

'Vullen of Voeden' begint langzamerhand serieuze vormen aan te nemen, maar in de allereerste plaats blijft hij toch die presentator die dan weer voorkomend, dan weer vlijmscherp, dan weer de heren aan tafel probeert te temmen en dan weer vilein is. Er staat bij Veronica aan de start van het voetbalseizoen weer een nieuwe serie praatprogramma's met Derksen en Van der Gijp op stapel en daarin voelt hij zich als een vis in het water, maar aan de andere kant kriebelt het wel. Het valt niet uit te sluiten dat Genee andere (praat)programma's gaat maken, want daar ligt zijn hart. "Ik zou graag meer programma's in dat genre maken. Vooral om daar ook

Wilfred Genee: "Ik zou graag meer praatprogramma's willen maken."

Foto: Peter Smulders

een goed evenwicht in scherpte en losheid te ontwikkelen", hoopt hij, maar hij beseft ook dat (de opvolger van) 'Voetbal Inside' zijn uithangbord is.

GEEN REGIE

Voor wie het niet heeft meegekregen: het format van 'Voetbal Inside' is dat er eigenlijk geen format is, meer dan dat drie en regelmatig vier mensen babbelen over voetbal en links en rechts nog wat actuele zaken. Verder is er geen regie. En dat regelmatig mensen omver worden gekegeld door de ongeleide projectielen die Van der Gijp en Derksen zijn, vindt Genee niet altijd leuk, maar dat is nu eenmaal het gevolg van een programma waarin nooit van tevoren vaststaat waar het heen gaat. Tegen het AD zei hij daarover: "Aangezien wij van tevoren nooit iets bespreken, is

het niet mogelijk te bedenken wat de consequenties kunnen zijn van datgene wat er in het programma wordt geroepen."

'IK WILDE ALTIJD SPORTPRESENTATOR WORDEN'

KRUISJES

Vorig jaar werd hij vijftig en maakte hij de tussenbalans van zijn leven op. "Als vijftig de leeftijd is om de balans op te maken, kan ik zeggen dat ik veel kruisjes kan zetten op mijn checklist. Alles wat ik in mijn hoofd had is gelukt: ik ben gezond, heb een mooi gezin, we hebben het financieel goed en mijn carrière loopt lekker."

GOEDE VADER

Maar het allerbelangrijkst is, vindt hij, dat hij een goede vader is. Al het moois dat hij meemaakt en zijn succes vallen allemaal in het niet bij het vaderschap. Tegen het AD liet hij zich ontvallen: "Daarin word je elke dag beproefd. Een draaiboek voor het vaderschap is er amper. Ja, je krijgt ook iets mee van thuis. Mijn ouders hebben mij alles gegeven. Ik ben hun dankbaar voor de basis. Ik kon studeren. Ze waren lief, maar ook angstig. Kozen voor zekerheid. Ik probeer mijn kinderen met iets meer geloof in eigen kunnen op te voeden. Meer risico's. Heb je dromen, jaag ze na. Doe je best ervoor, dan gaat het lukken. Ik geloof dat het leven tot op zekere hoogte maakbaar is, maar ik beseft dat het voor kinderen niet altijd makkelijk is."

Toch weer die jurist

Wilfred is jurist en in zijn hoofd draait vaak een motortje dat hem daarvan bewust maakt. "Ik merk dat ik tijdens een uitzending soms bezig ben met de mogelijke (juridische) consequenties van pittige retoriek. Vandaar soms ook mijn 'herstelwerkzaamheden' gedurende het programma. Tegelijk mag de spontaniteit niet verloren gaan en is het soms pas later mogelijk om te beseffen wat de echte impact van uitspraken is", zei hij daarover tegen alibionline.nl.

Renovatiemarkt badkamers blijft voorlopig groeien

In 2017 14 procent meer gerenoveerde badkamers

Steeds meer mensen renoveren hun badkamer.

RENOVATIE

Nederland is massaal de badkamer gaan renoveren. In 2017 zijn meer dan 320.000 complete badkamerrenovaties uitgevoerd, een stijging van 14 procent ten opzichte van een jaar eerder. Hierbij schaft de Nederlandse consument de producten voor de badkamer steeds vaker online aan, maar de installatie wordt nog wel uitbesteed aan de vakman.

Dit blijkt uit de Sanitair Monitor van USP Marketing Consultancy (USP MC) waarvoor ruim 30.000 consumenten zijn ondervraagd. Die komt elk jaar uit. Een belangrijke reden voor de stijging is de toename van het aantal verkochte woningen met ruim 12 procent ten opzichte van 2016. Ook het consumentenvertrouwen, de koopbereidheid en het economisch klimaat zijn positief.

VAKER PLAAT- SING DOOR DE PROFESSIONAL

VERKOCHTE WONINGEN

In 2017 zijn ruim 320.000 complete badkamers geplaatst, aanzienlijk meer dan de ruim 281.000 een jaar eerder. Een belangrijke factor is het aantal verkochte woningen dat met ongeveer 12,6 procent is toegenomen. Verder zijn er vorig jaar ongeveer 12.000 meer nieuwbouwwoningen gebouwd dan in 2016, waar 12.000 'extra' badkamers in zijn geplaatst. Een bijkomend effect van deze nieuwbouwwoningen is dat zij door verhuizingen in de komende jaren meer verkochte badkamers per woning opleveren.

LOSSE PRODUCTEN

Losse badkamerproducten, zoals kranen, douchekoppen, verlichting en accessoires, worden steeds

vaker online verkocht, hoewel de bouwmarkt hiervoor nog steeds verreweg het belangrijkste verkoopkanaal is.

Bij de aankoop van een wastafel of toilet geldt dat de Nederlandse consument het beduidend vaker aandurft om deze producten online aan te schaffen. De belangrijkste redenen voor deze keus zijn de prijs, de vergelijkbaarheid van producten en de ervaring die consumenten steeds meer krijgen met het kanaal.

INVESTEREN

Omdat online populairder wordt, investeren badkamerspecialisten steeds meer in hun e-commercestrategie. USP-MC verwacht dat de verkoop via het onlinekanaal (zowel onafhankelijke webshops als via de website van de speciaalzaak) de komende jaren verder zal groeien.

PROFESSIONAL

Doordat consumenten vaker complete badkamers kopen bij badkamerspecialisten neemt het aandeel badkamerplaatsingen door een professional ook toe. Er is namelijk, stelt USP-MC, een sterk verband tussen de prijs van de badkamer en het laten plaatsen van de badkamer. Niet alleen worden de badkamers vaker geplaatst door een professional, de prijs van de plaatsing is ook toegenomen. Ten opzichte van 2014 is de prijs met circa 12 procent gestegen.

TOENEMEN

USP verwacht dat het percentage plaatsingen door een professional de komende jaren verder zal toenemen. Enerzijds door de trend dat er meer complete badkamers worden gekocht bij de relatief dure en luxe aankoopplaatsen - waar vaak een professional kan worden geregeld - en anderzijds door de Do-It-For-Me-trend, waarbij consumenten zelf de producten aanschaffen, maar ze laten plaatsen door professionals.

SANITAIR MONITOR

De Sanitair Monitor wordt tweemaal per jaar wordt uitgevoerd en gerapporteerd door USP Marketing Consultancy. Dit onderzoek geeft inzicht in de aankopen van badkamers en sanitairproducten in Nederland.

Bijzonder sanitair

Sanitair is er in veel soorten. Google voor de grap eens op zoektermen als 'bijzonder toilet' en je ziet wat er allemaal al verzonnen is aan bijzondere toiletten, urinoirs of anderszins. En ook de inrichting van het kleinste kamertje is voor velen een inspiratiebron. In Installatie-Nieuws publiceren we de meest opmerkelijke.

Deze keer: toilet met uitzicht over Helsinki in Hotelli Torní én over Snow Lake

In Las Vegas is gek niet snel té gek, schreven we in de vorige editie. In het Moon Palms Casino Resort is een toilet met uitzicht over de gokstad. Inmiddels weten we dat dit - een toilet met uitzicht over een stad - niet uniek is in de wereld. Finland bijvoorbeeld staat niet bepaald te boek als een stad vol frivoliteit, maar uitgerekend hier staat Hotelli Torní, waar op de bovenste

verdieping een toilet is met een prachtuitzicht over Helsinki.

We vroegen ons meteen af: kan het nog mooier? Ja dus. Het houten toilet op de tweede foto staat aan de rand van Snow Lake in de staat Washington, VS. Dat het toilet op zich weinig voorstelt, doet er met zo'n uitzicht niet meer toe.

Wist u dat...

Producten van Sphinx zijn over het algemeen onderhoudsarm en duurzaam. Goed onderhoud verlengt de levensduur. Het oppervlak van bijvoorbeeld alle keramische sanitaire producten bestaat uit een dunne, glasachtige laag (glazuur met hoog smeltpunt). Door het gladde en onderhoudsvriendelijke oppervlak is het een goede keuze voor badkamer en toilet. U moet echter opletten voor beschadiging van het glazuur door bijvoorbeeld vallende harde objecten (deo- of parfumhouders, enz.). Dergelijke klappen kunnen tot onherstelbare scheuren en oppervlaktebeschadigingen leiden.

REINIGING

Voor de dagelijkse reiniging wordt aangeraden de normale schoonmaakmiddelen voor sanitair te gebruiken. Kalkresten kunnen bijvoorbeeld verwijderd worden met Staalfix Classic, in de handel verkrijgbare kalkverwijderaars of de bekende op azijn gebaseerde schoonmaakmiddelen. Slijpsel op het keramiek, ontstaan door contact met metalen gebruiksvoorwerpen zoals staal, titaan, messing of koper, zijn herkenbaar als grauwe en zwarte punten of vegen. Deze sporen, die op scheuren kunnen lijken, zijn met de gebruikelijke schoonmaakmiddelen niet te verwijderen. Om deze sporen te verwijderen kunt u beter kwartsand of schoonmaakmiddelen voor keramische

Er specifieke onderhoudsadviezen gelden voor keramische sanitaire producten?

kookplaten gebruiken. Bij veelvuldig gebruik kan echter het keramiekoppervlak aangetast worden. Daarom raden we aan om alleen plaatselijk de behandeling voorzichtig toe te passen en niet over het gehele oppervlak.

SANISHIELD® PRE-CLEAN

Sanishield® Pre-Clean is bestemd voor grondige reiniging van onbehandelde vervuilde oppervlakken. Deze professionele reinigingspasta is ideaal voor het grondig reinigen en verwijderen van de meest hardnekkige mineraalafzettingen, vlekken, kalk en roest van wastafels, baden, douches, tegels, ramen en andere harde oppervlakken. Dit product is gemakkelijk te gebruiken met een doek, spons of zachte schuurborstel. Let op: dit product mag niet gebruikt worden op douche- en badwanden met een GlasPlus coating.

SANISHIELD® ULTRA CARE

Sanishield® Ultra Care is een reiniger & beschermer in één. Het is de ideale reiniger voor de dagelijkse spatten in de badkamer. Perfect om te gebruiken op glas, porselein, keramiek, roestvrij-staal, chroom, plastic, laminaat, marmer en graniet. Daarnaast beschermt het de gereinigde oppervlakken met een onzichtbare beschermende laag. Deze laag is vuilafstotend en beperkt het vasthechten en aandikken van zeepresten, kalkaanslag en mineralen afzetting.

Wilt u meer weten over de schoonmaakmiddelen van andere producten of productmaterialen als Acryl, Varicor®, kraanoppervlak (chroom), closet- en bidetzittingen, urinoirdeksels, Resin Stone of badkamermeubels, ga dan naar www.sphinx.nl/onderhoud.

Veel tijdwinst door Huter elementen in Forum

Installatie prefab Huter elementen heeft alleen voordelen

BIJZONDER PROJECT

Het Groninger Forum wordt een nieuw, omvangrijk en multicultureel centrum in het hartje van Groningen. Momenteel wordt er flink gebouwd en de verwachting is dat het in 2019 wordt opgeleverd. Het gebouw wordt een blikvanger zonder weerga, waarbij er één aspect is dat geen bezoeker zal opvallen maar wat bepaald revolutionair is: ze maken gebruik van urinoirs, toiletten en kranen die zijn geïnstalleerd aan een Huter prefab-element van Geberit. Uitvoeringsmanager van BAM Henk Broekmans heeft erop aangedrongen deze te gebruiken en is razend enthousiast.

Het Groninger Forum aan de oostzijde van de Grote Markt, in de slagschaduw van de Martinitoren, heeft alles in zich om een nieuw icoon te worden. Om te beginnen is het gebouw bijzonder vormgegeven. Vanaf een afstand lijkt het op een groot sleutelgat

'HOE MEER SANITAIR, DES TE MEER WINST'

waarin de enorme roltrappen door de glazen wand altijd te zien zijn en elke buitenmuur helt in telkens een andere hoek over. Ook imposant is de omvang. In het gebouw met zeven verdiepingen komen meerdere zalen voor culturele evenementen en tentoonstellingen, een theaterzaal, vijf filmzalen, de bibliotheek van Groningen, het Groninger museum en het Streekmuseum en er komen horecafaciliteiten. Onder het Forum komt een parkeergarage met een capaciteit voor 390 auto's en in de kelder kunnen 1500 fietsen gestald worden.

STILGELEGEN

De bouw heeft een jaar lang stilgelegen vanwege de aardbevingen door de gaswinning. Het gebouw moest 'aardbevingsproof'

worden gebouwd. Hiervoor zijn onderzoeken gedaan en is het gebouw aangepast. De bouwkosten waren in eerste instantie begroot op 67 miljoen euro, maar door het aardbevingsproof bouwen wordt de honderd miljoen euro gepasseerd.

De aanvankelijke oplevering is van 2016 verschoven naar 2019. Het lijkt er voornamelijk op dat dit wordt gehaald, want er wordt weer volop gebouwd. Hoofdaannemer is bouwgiant BAM, dat inmiddels zeven jaar actief is in de bouwput in hartje stad. Namens BAM Bouw en Techniek voert uitvoeringsmanager Henk Broekmans de regie over vrijwel alle installatietechnische werkzaamheden, die voor het overgrote deel door monteurs in dienst van BAM Techniek worden uitgevoerd.

GEBERIT HUTER ELEMENTEN

Broekmans gaat al wat jaren mee-hij heeft onder andere, vertelt hij trots, meegewerkt aan een groot aantal imposante bouwwerken in de stad Groningen, waaronder het NoordLease Stadion van FC Groningen - en heeft een goed gevoel voor nieuwe technieken die ertoe kunnen bijdragen dat installatiewerkzaamheden sneller, efficiënter en/of met minder kosten worden uitgevoerd. Toen hij op een goed moment informatie kreeg dat er veel winst valt te halen met zogenoemde Geberit Huter sanitairelementen, las hij zich in en al snel werd hij een warm pleitbezorger van de Huter sanitairelementen. De elementen, die zijn vernoemd naar de gelijknamige fabriek in Oostenrijk die Geberit begin deze eeuw overnam, worden onder ideale omstandigheden volgens het systeem van prefab in de fabriek gebouwd, compleet met Geberit inbouwreservoir, Geberit Mapress RVS aanvoerleidingen en Geberit PE afvoerleidingen. Verder zijn Sphinx Acanto Rimfree toiletputten, Sphinx urinoirs met Geberit infrarood besturingssystemen, Geberit Piave wastafelkranen, Mepla waterleidingen en PE riolerings toegepast.

De urinoirs, toiletten en kranen zijn geïnstalleerd in Huter prefab-elementen van Geberit.

FOTO: ADVIESBUREAU DEKKER ENGINEERING

BIJZONDER VOORDEEL

Los van alle voordelen die de Huter sanitairelementen normaal gesproken al bieden, is er bij het Groninger Forum nog een bijzonder voordeel. "In dit gebouw staat geen muur recht en daardoor zijn er extra uitdagingen ten aanzien van het leidingwerk. Je hebt namelijk te maken met gekke hoeken en ruimtes, en door de aanvoerleidingen in het element te installeren, voorkom je ook daar weer veel extra installatiewerk mee."

VOORDELEN

Broekmans zag, kortom, eigenlijk alleen maar voordelen. "Natuurlijk zijn ze duurder dan een gewone toiletvoorziening, maar door de tijdwinst die je boekt in de installatietijd verdient je dat

TIJDWINST, KWALITEIT EN GELUIDSREDUCTIE

eenvoudig terug." Hij rekent voor wat het voordeel is. "In geld uitgedrukt is dat lastig, want dat hangt af van de personeelskosten. Maar in tijd is het goed te indiceren. Een toiletgroep met zes urinoirs, zes wc's, zes damestoiletten en wastafels kost aan installatiewerk normaal twee weken voor twee man. Dat maakt samen 160 uur. We hebben nu de toiletgroep van dezelfde omvang met twee man in twee dagen gemaakt, dus dat zijn 32 uur. We hebben het hier over 13 toiletgroepen, dus dat is ruim 1.650 uur tijdwinst. Daarmee heb je de Huter sanitairelementen ruimschoots terugverdiend."

Er was wél een bijkomende uitdaging: BAM wil dat het hele gebouw

wordt gebimd. Broekmans: "Normaal gesproken is de invoer van informatie in een BIM-model niet moeilijk, want de gegevens van de Geberit-producten staan in de software. Maar deze Huter sanitairelementen zijn voor BIM nieuw en dat moest worden uitgezocht. Daar heeft wel wat werk in gezeten." Dit is gedaan door de BIM-modellieur van BAM en BIM-specialist van Geberit Piet Fiege. Het resultaat is dat nu elk element in BIM wordt getekend, waarna in de fabriek op basis van de BIM-gegevens het element wordt 'geprefabd', en vervolgens wordt het naar Groningen vervoerd om uiteindelijk op de bestemde plek te worden geïnstalleerd. Het is in Groningen alleen nog een kwestie van de gegevens controleren. Overigens was de logistiek nog wel een uitdaging. "Het centrum van Groningen is niet makkelijk bereikbaar. Daarom heeft BAM buiten de stad een zogeheten 'hub' aangelegd waar de elementen worden aangevoerd, waarna ze hierheen worden getransporteerd. Onze monteurs hoeven nu alleen de elementen te plaatsen en aan te sluiten op de aan- en afvoerleidingen."

HUTERPROOF

Nog één voordeel is niet benoemd: de Geberit Huter sanitairelementen zijn huterproof. "Een element bestaat uit één stuk en dat heeft als voordeel dat het veel meer gewicht kan dragen", zegt Broekmans, die de voordelen graag nog eens opsomt. "Je hebt tijdwinst, de elementen zijn kwalitatief beter, ze zijn eenvoudig in een BIM-model te verwerken, ze worden zonder verpakking geleverd en ook logistiek is er winst. En, nog niet genoemd, er is het geluidsvoordeel. Een Huter sanitairelement

wordt gemonteerd tussen de betonnen vloer en het plafond. Er is geen bevestiging naar de achterwand nodig waardoor er minder contactgeluid is. Geluidstechnisch is het dus ook interessant."

HEEL GROOT

Wat Broekmans betreft is het Groninger Forum dan ook niet het laatste project waar Geberit Huter sanitairelementen worden geïnstalleerd. Geenszins zelfs. "We hebben dit hier nu met veel succes geïntroduceerd en dit kan zeker bij projecten van deze omvang echt groot worden. Want: hoe meer sanitaire opstellingen, des te meer winst je boekt." Accountmanager Utiliteit van Geberit Jeroen Kemmink vult aan: "Geberit bekijkt nu samen met Henk wat de beste manier is om dit over het voetlicht in het hoofdkantoor van BAM in Bunnik te krijgen." Broekmans tot slot: "Hoe vaak heb je nu iets met alleen maar voordelen en nul nadelen? Welnu, dat is hier aan de orde."

Huter

Huter, dat begin deze eeuw is overgenomen door Geberit, is van origine gespecialiseerd in geprefabriceerde badkamerunits waar bijvoorbeeld in de hotelwereld en in projecten waar snel moet worden opgeleverd, gebruik van wordt gemaakt. De complete badkamerunit of desgewenst een deel ervan wordt in een geconditioneerde omgeving in de fabriek gebouwd, waarna op de bouwplaats alleen nog de leidingen worden aangesloten, althans voor zover die niet in het element zijn verwerkt.

De omvang van het Groninger Forum is duidelijk te zien: de Martinitoren wordt zowat in de schaduw gezet.

AGENDA

INSTALLATIE VAKBEURS HARDENBERG

Installatie Vakbeurs Hardenberg is al jaren dé plek waar de installatieprofessional in contact komt met alle disciplines binnen de installatiebranche.

Datum: 11 tot en met 13 september.
Locatie: Evenementenhal Hardenberg.
Website: www.evenementenhal.nl.

ARCHITECT@WORK

Om de twee jaar vindt het succesvolle concept ARCHITECT@WORK plaats in Nederland. Dit jaar zit daarbij en Rotterdam Ahoy is op 12 en 13 september het podium.

Datum: 12 en 13 september.
Locatie: Rotterdam Ahoy.
Website: www.architectatwork.nl.

50 PLUSBEURS

De 50PlusBeurs is al 26 jaar 's werelds grootste evenement voor actieve plussers met 550 stands boordevol informatie, entertainment en aanbiedingen. Er is onder andere aandacht voor voorzieningen die het leven van de oudere makkelijker maken.

Datum: 18 t/m 22 september.
Locatie: Jaarbeurs Utrecht.
Website: www.50plusbeurs.nl.

METSTRADE SHOW

METSTRADE is het mekka van de scheepvaartindustrie en verreweg de grootste show in zijn soort ter wereld.

Datum: 13 tot en met 15 oktober.
Locatie: RAI Amsterdam.
Website: www.metstrade.com.

GERBIT ON TOUR

Geberit On Tour toert weer door het land met de bekende trailer met alle noviteiten van Geberit en Sphinx. Experts van Geberit en Sphinx geven informatie over alle producten, zowel over nieuwe als over de 'oude bekenden'.

De nu bekende data zijn:

6 september 2018, Van Walraven, Mijdrecht.
18 september 2018, Wasco, Hoofddorp.
21 september 2018, Technische Unie, Den Haag.

Kijk op www.geberit.nl/ontour voor de meest actuele lijst.

Kom langs en laat je informeren over noviteiten op sanitair gebied en over de innovatieve aanvoer- en afvoersystemen.

Vakcursussen Geberit

Geberit stelt haar kennis en kunde ter beschikking aan installateurs, ontwerpers van showrooms, managers en verder iedereen die bij de bouw van installaties in gebouwen betrokken is. Dat gebeurt door middel van eendaagse trainingen over diverse onderwerpen, die worden gehouden in het kenniscentrum van Geberit in Nieuwegein.

Voor 2018 is het aanbod vooralsnog als volgt:

- Service Sanitair (praktijk): dinsdag 9 oktober.
- Duurzame Sanitair oplossingen: donderdag 1 november.
- Afvoertechniek Hemelwater: dinsdag 30 oktober.
- Afvoertechniek Vuilwater: donderdag 27 september.
- Montagetechniek PE Vuil- en hemelwater: donderdag 13 september.
- Legionellapreventie: dinsdag 25 september.
- Legionellapreventie Praktijk: dinsdag 18 september.
- Scheepsbouw en industrie: geen vaste data. Interesse kunt u aangeven bij uw Geberit accountmanager.

Deelname is gratis.

Aanmelden via www.geberit.nl/cursussen

Alle zeilen bijzetten om nieuw bloed binnen te halen

Inspanning van overheid, onderwijs en bedrijfsleven

■ ONDERWIJS

Werkelijk alle zeilen moeten worden bijgezet om ook maar enigszins te kunnen voldoen aan de enorme vraag aan arbeidskrachten in de installatiesector. Dat betekent niet alleen inzetten op instroom aan de onderkant, maar ook op bijscholing, omscholing, het 'binnenhalen' van zijinstromers en noem alle acties verder maar op.

In het laatste kwartaal van 2017 waren er naar schatting van het UWV 60.800 vacatures voor technische beroepen en 13.300 openstaande vacatures voor ICT. Daar zijn veel en veel te weinig mensen voor, en daarom maakte Doekle Terpstra, Aanjager van het Techniekpact en voorzitter van UNETO-VNI, bekend dat het pact op vier thema's door acties sneller resultaten wil realiseren. De acties zijn beschreven in het 'Nationaal Techniekpact - Focus en versnellen' 'dat minister Ingrid van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en staatssecretaris Mona Keijzer van Economische Zaken en Klimaat namens het kabinet in ontvangst namen.

HANDJES

Voor de technische beroepen is er met name vraag naar basisberoepsniveau (28.000 vacatures) en middelbaar/specialistisch beroepsniveau (26.000 vacatures). Dit zijn zozegde handjes die nodig zijn om aan de enorme en nog steeds toenemende vraag naar technische installaties te voldoen.

AANTAL STABILISEERT

Tot voor niet zo heel lang geleden was de aandacht met name gericht op de instroom van nieuwe technische mensen aan de onderkant. Scholieren op het basisonderwijs en in de brugperiode van het voortgezet onderwijs worden onder andere door TechniekTalent nu gewezen op de mogelijkheden van een loopbaan in een technisch

beroep. Die inspanningen leiden tot enig succes, maar er is inmiddels een probleem: volgens de monitor Techniekpact 2018 stabiliseert het aantal studenten dat kiest voor een bètatechnisch profiel of studierichting. Bij vmbo-g/tl kiest nog maar 41 procent voor techniek, bij havo en vwo is het de helft en bij het hoger onderwijs is het aandeel 29 procent. Het goede nieuws: de verwachting van UNETO-VNI is dat de extra investeringen voor het technisch vmbo een extra impuls zullen zijn voor het aandeel bètatechniek op het vmbo en mbo. Het slechte nieuws: dit is niet voldoende.

VIER SPEERPUNTEN

"Met alleen de instroom in het onderwijs kan niet aan de groeiende vraag naar technici worden voldaan", stellen de opstellers van het Techniekpact klip-en-klaar. Daarom zijn vier nieuwe speerpunten gedefinieerd.

1. Instroom techniek en technologie verhogen. Met alleen de instroom in het onderwijs kan niet aan de groeiende vraag aan technici worden voldaan. Daarom is het van belang ook de instroom richting technisch en technologisch werk te stimuleren. Extra acties zullen worden ingezet om een toename van (zij)instroom te creëren.
2. Grotere betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het technisch onderwijs. Op dit moment zijn er zo'n 161 samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en bedrijfsleven in het mbo en hbo actief. De komende jaren wordt deze aanpak van regionale samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven verder doorgezet.

3. Bevorderen van Leven Lang Ontwikkelen in de techniek en technologie. Het up-to-date houden van kennis en vaardigheden is essentieel in de moderne economie. Daarom wordt ingezet op

een cultuur waarin werken altijd samengaat met leren. Specifieke aandacht wordt daarbij besteed aan werkenden in het mkb en praktisch/laagopgeleiden.

4. Docententekort in de techniek verminderen. Onderwijs en bedrijfsleven gaan zich extra inzetten voor het aantrekken en opleiden van goede docenten en verdere professionalisering van de huidige docenten.

GEZAMENLIJKE INSPANNING

Bij de overhandiging van het rapport gaf minister Van Engelsho-

INZETTEN OP ONDERKANT IS ONVOLDOENDE

ven er blijk van het probleem aan te voelen. Zij maakte daarom bekend dat vanaf 2020 de overheid netwerk Katapult, regionale samenwerkingsverbanden van onderwijs en bedrijfsleven in het beroepsopleiding, financieel zal ondersteunen.

Keijzer lanceerde MKB Idee, waarbij mkb-bedrijven komend najaar worden uitgedaagd om nieuwe projecten te bedenken die bijdragen aan het werven van personeel. Vooruitlopend daarop zijn er allerlei initiatieven waarin onderwijs en bedrijfsleven samenwerken. In Zeeland bijvoorbeeld hebben scholen en het bedrijfsleven de handen ineengeslagen in een oriëntatie- en scholingstraject om medewerker(s) te laten bijscholen om een bijdrage te leveren in het onderwijs.

Alles bij elkaar is duidelijk dat het een gezamenlijke inspanning van overheid, onderwijs en bedrijfsleven vergt om te zorgen dat de installatiebranche de vraag naar techniek kan bijhouden.

J&P Loodgieters vanaf dag één een successtory

Ras-Amsterdammers Jeroen Brinkman en Peter van der Kuil willen groeien

TOPFITTER

De ras-Amsterdammers Jeroen Brinkman en Peter van der Kuil waren al jaren collega's toen ze in 2003 besloten voor zichzelf te beginnen. Dat werd J&P Loodgieters, dat tot op de dag van vandaag een successtory is.

Peter van der Kuil en Jeroen Brinkman zijn van de gestamppte pot en zijn pure Amsterdammers die wel van een geintje houden. Kenmerkend is hun visitekaartje. Voor de allereerste keer krijgen we geen rechthoekig kaartje in onze handen gedrukt, maar een rond exemplaar van papier. "Dat kun je mooi gebruiken als bier-viltje. Handig toch?", lacht Peter van der Kuil.

WESTELIJK HAVENGEBIED

J&P Loodgieters is gevestigd in het Westelijk Havengebied. Eerst betrokken de twee in dit gebied vol industrie en havens voor grote schepen een ander bedrijfspand, maar sinds vier jaar zit het bedrijf aan de doorgaande Coenhavenweg. Het is een ideale locatie, legt Van der Kuil uit, want je bent zo

'HET IS SIMPEL:
KWALITEIT WINT
ALTIJD'

op de A10, maar ook in een vloek en een zucht in het centrum van de hoofdstad, terwijl in het noorden de Zaanstreek ook dichtbij is. "En dit is de enige plek in Amsterdam waar je nog niet hoeft te betalen om te parkeren", zegt Van der Kuil.

HAVENDIENSTEN

De locatie brengt ook werk, want J&P Loodgieters werkt bijvoorbeeld voor alle Amsterdamse havendiensten. "In de havens zelf doen we niets, maar voor de havendiensten des te meer: dakwerk, onderhoud, het aanleggen van de installaties in nieuwbouw of in verbouwde locaties, noem maar op", zegt Peter van der Kuil. J&P Loodgieters, waar dertig man werken, biedt geen E-installatiewerk aan, maar wat betreft W-installatietechniek hoef je beide directeurs niets te vertellen. We lopen het randje langs het bijzondere visitekaartje even langs en noteren sanitair, water- en gasleidingen, rioleringsinstallaties, hemelwaterafvoer, brandleidingen, brandblusmiddelen, pompinstallaties, dakbedekkingen, centrale verwarming, lood-, zink- en koperwerk en leipannen.

UTILITEIT

Het installatiewerk wordt verricht bij particulieren, maar vooral

in de utiliteit. Van der Kuil: "We halen nergens onze neus voor op, maar wij zijn gespecialiseerd in onderhoud, verbouw en renovatie van grote kantoorgebouwen én van zorginstellingen. Op dat gebied doen we bijvoorbeeld al het installatiewerk voor de bloedbank Sanquin en ook voor twee grote ziekenhuizen in Amsterdam. Wat dat werk specifiek maakt? Dat het proces altijd moet doorgaan. Je kunt niet even een operatiekamer stilleggen omdat wij een nieuwe kraan moeten installeren en dat maakt het elke keer tot een nieuwe uitdaging. En we moeten altijd paraat staan. Als in het ziekenhuis qua W-installaties iets niet werkt, dan moeten wij daar meteen op af. Flexibiliteit is een van onze sterkste punten. Ik lees al die interviews in onder andere InstallatieNieuws en elke keer lees ik dat een bedrijf flexibel is. In de praktijk merk ik echter dat met name grote installatiebedrijven helemaal niet zo flexibel zijn. Dat zijn mammoet-tankers en die kun je niet even bijsturen. Kleine installateurs zijn dat wel, maar die beschikken weer niet over de hoeveelheid vakmensen en kennis waarover wij beschikken. Die zijn vaak te klein om grotere werken aan te nemen." Om die reden weten ook grote woningcorporaties als de Alliantie en Eigen Haard J&P Loodgieters te vinden. "Daar doen we op contractbasis alle onderhoudswerk voor. Dat gaat van een nieuw leertje tot en met het herstellen van een dak na een storm en noem het verder allemaal maar op."

HEINEKEN EXPERIENCE

Een heel andere opdrachtgever is Heineken. De bierbrouwer heeft nogal wat gebouwen en kantoren in Amsterdam en elke installatieklus is voor J&P Loodgieters. Een van de laatste grote klussen voor Heineken was de grootscheepse verbouwing van de Heineken Experience. Van der Kuil: "In de kelder is een nieuw concept met bars aangelegd en daarvoor hebben wij ook alle installatiewerkzaamheden uitgevoerd. We hebben onder andere voor elke bar, en daar zijn er denk ik rond de twintig van, een toiletruimte met dertien toiletten moeten installeren. Dat was echt prachtig en behoorlijk uitdagend werk. Je moet je namelijk voorstellen dat onder de Heineken Experience kelders zitten met muren die anderhalve meter dik zijn, niet normaal. Of het nu klaar is? Bij de Heineken Experience is het nooit klaar. Daar komen elk jaar meer dan een miljoen bezoekers en elke keer wordt er weer wat nieuws bedacht of moet er ergens wat worden aangelegd."

KWALITEIT

Bij deze werkzaamheden is gekozen voor kwaliteit, want er

Jeroen Brinkman en Peter van der Kuil bestieren met veel enthousiasme J&P Loodgieters.

zijn onder andere de elektronische wastafelkranen Geberit Piave (het staande model), Geberit Preda urinoirs, wandclosets Sphinx Rimfree® en het Geberit Duofix inbouwreservoir met geurafzuiging geïnstalleerd. "Heineken vertrouwt op onze expertise en wij kiezen altijd voor kwaliteit. En het klopt dat de werkzaamheden zeg maar hufterproof moeten worden uitgevoerd, want daar gebeuren gekke dingen. Dat kun je wel nagaan met ruim een miljoen bezoekers uit binnen- en buitenland." De relatie met Geberit en Sphinx is hecht. "Simpel: kwaliteit wint altijd en Geberit en Sphinx leveren kwaliteit. Ik weet niet beter dan dat we een relatie hebben met deze merken en dat zal altijd zo blijven", vertelt Van der Kuil.

LOGISTIEK

Amsterdam zelf heeft, zegt Van der Kuil, trouwens zo zijn specifieke uitdagingen. Logistiek is de hoofdstad bijvoorbeeld een ramp. "Vroeger hadden we wel twintig bestelbusjes, maar daarvan zijn er nog maar een paar over. De installateurs gaan nu vaak op de fiets of de bromfiets naar het werk. Wij zorgen er met een speciale koerier voor dat de spullen 's nachts worden afgeleverd en dan kunnen de installateurs meteen beginnen. Maar dat 's nachts

afleveren gaat ook niet altijd even makkelijk. Laatst hebben wij aan het Rokin gewerkt aan de verbouwing van een hooggelegen pand tot zes penthouses en die was alleen bereikbaar via een smal steegje. Dan moeten we inventief zijn, maar inmiddels weten we wat we kunnen verwachten."

AMBITIE

Van der Kuil en Brinkman hebben een heldere ambitie: ze willen binnen tien jaar zestig medewerkers hebben. Dat wordt nog een

hele uitdaging, want mensen zijn steeds lastiger te vinden (zie ook het kader 'Loodgieters gezocht'). "Wat je ziet wat er nu instroomt voor een technische opleiding bij het ROC: drama. Maar we denken dat het gaat lukken. Zonder ambitie ben je ook nergens. We vragen aan onze medewerkers of zij mensen kennen en we hopen dat we kleine bedrijfjes kunnen overnemen. Als we wat horen zijn we alert en als iemand iets weet of zelf denkt dat het mooi is geweest: we houden ons aanbevolen."

Loodgieters gezocht

J&P Loodgieters heeft ook steeds meer moeite nieuwe installateurs te vinden, maar tot op heden slagen ze daar wonderwel in. "Momenteel hebben we acht leerlingen lopen en daar zijn we spekkoper mee", zegt Peter van der Kuil. "Waar we dat aan te danken hebben? Aan onze goede naam, aan het feit dat we actief nieuwe mensen werven en omdat we goed zorgen voor onze mensen."

Wel valt het hem op dat nieuwe loodgieters op relatief late leeftijd beginnen. "Ik begon op mijn zestiende als loodgieter, maar tegenwoordig komen ze binnen als ze 23, 24 zijn. En die moet je nog vertellen wat een waterpomptang is, want ze hebben dan bijvoorbeeld havo gedaan en daar leer je geen techniek." Van der Kuil ergert zich er mateloos aan dat het vak van loodgieter laag wordt gewaardeerd. "Het is echt te krom voor woorden dat je beter kunt vertellen dat je iets in de ICT doet, ik noem maar wat, dan dat je loodgieter bent. De hele mindset is verkeerd." Nieuwkomers worden bij J&P Loodgieters gekoppeld aan een buddy: een ervaren medewerker die alle kneepjes van het vak bijbrengt. "Dan zoeken we natuurlijk een goede match."

Douchewc Geberit is 40 jaar jong

Geberit was Japan twee jaar voor met introductie

■ HYGIËNE

De douchewc wordt in Nederland (sterker: in heel Europa) langzaam maar zeker steeds populairder. Steeds meer mensen raken ervan overtuigd dat na het toiletbezoek reinigen met water de meest hygiënische en weldadige oplossing is. Daarbij lijkt het of dit fenomeen nieuw is, maar niets is minder waar: de douchewc van Geberit viert haar 40ste verjaardag!

Naast het land van de rijzende zon is Japan ook het land van de douchewc's. In geen enkel ander land is een zachte reiniging met water zo diepgeworteld en wijdverspreid als in Japan. De wc's die je reinigen met water zijn werkelijk overal te vinden in Japan: van hotels tot en met treinstations en tempels. De Japanners, die bekend staan om hun hoge eisen aan lichaamsverzorging en persoonlijke hygiëne, erkenden al vroeg de voordelen van deze ingenieuze combinatie van toilet en bidet en zorgden ervoor dat deze innovatie begin jaren tachtig snel een succes werd. Sindsdien zijn er - volgens het vakblad *Asiaspiegel* - ruim 30 miljoen van deze zogeheten 'washlets' verkocht. Inmiddels heeft bijna 80 procent van alle Japanse huishoudens een douchewc.

Het begon 40 jaar geleden allemaal met de Geberit douchewc Geberella, die in vele kleuren uitgevoerd was.

ZWITSERSE UITVINDING

Maar anders dan je op basis van deze informatie zou verwachten, is de douchewc geen Japanse, maar een Zwitserse uitvinding. De Zwitser Hans Maurer heeft deze vorm van reinigen bedacht. Hij heeft twee jaar gewerkt aan de ontwikkeling van zijn extreem hygiënische toilet, dat hij in 1957 patenteerde.

Een zakelijk succes werd het echter niet vanwege culturele verschillen van inzicht in het Europa van toen. Maar toen het patent van Maurer in 1977 afliep, grepen de Japanners hun kans. Het eerste Japanse product werd gelanceerd in 1980. Amper twee jaar later waren er al 20 leveranciers van douchetoiletten op de Japanse markt actief.

Een jaar na Geberella werd de 'Geberit-O-Mat' geïntroduceerd, het eerste complete systeem.

GEBERIT

Ook Geberit zag de voordelen van het reinigen met water en startte in de jaren zeventig met het ontwikkelen van haar douchewc's. Al in 1978 - twee jaar voor de Japanners - introduceerde Geberit het douchewc-opzetsysteem Geberella. Deze innovatieve wc-zitting paste eenvoudig op elk wc-keramiek. Een jaar later werd

de Geberit-O-Mat - het eerste complete systeem - geïntroduceerd. Ook daarna ging het nog niet snel, maar Geberit bleef onverschrokken haar douchewc-concept doorontwikkelen en positioneerde zich met steeds meer succes in dit segment. Tot 2009 heeft Geberit de eerste moderne wandhangende douchewc's verkocht onder de merknaam Balena. Vanaf 2009 is met Geberit AquaClean een verbeterde productlijn gelanceerd. En hiermee lijkt de grote doorbraak er toch te komen.

Ga naar www.geberit-aquaclean.nl/40jaargeschiedenis voor meer over de geschiedenis van de douchewc.

De AquaClean Tuma is een van de succesvolle douchewc's van Geberit.

Altijd het beste klimaat voor een

DUURZAME OPLOSSING

Zehnder als logische keuze

Wanneer kwaliteit, duurzaamheid en prestatiegaranties voor u belangrijk zijn, is Zehnder uw logische keuze. Neem als voorbeeld de warmte terugwin installatie met de Zehnder ComfoAir Q, de aardwarmte- wisselaar Zehnder ComfoFond-L Q, het ComfoFresh luchtverdeelstelsel en het revolutionaire ComfoValve Luna S125 toevoerventiel. Stuk voor stuk technische hoogstandjes die ontwikkeld zijn vanuit de kwaliteitsgedachte om het maximale uit zichzelf én het totale WTW-systeem te halen.

Deze innovatieve WTW-combinatie zorgt ervoor dat bij lage temperaturen in de winter de buitenlucht voorverwarmd wordt om zodoende een hoger rendement en daarmee een comfortabelere inblaasttemperatuur te krijgen. Het optimale bedrijf van de ventilatie- unit ComfoAir Q is daarmee op een energiezuinige manier gewaarborgd bij buitentemperaturen onder het vriespunt. In de zomer koelt de ComfoFond-L Q de buitenlucht om de woning te koelen, zelfs wanneer het buiten warmer is dan binnen.

www.zehnder.nl

zehnder

always the best climate

De Zehnder ComfoValve Luna.

Winaar IF Design Award 2018!

VW Crafter beschikt over geweldige 8 gangsauto

Crafter is grootste bestelauto in de VW-familie

RIJ-IMPRESSIE

De Volkswagen Crafter is de grootste bestelbus uit de VW-familie en is er nu ook met een 2.0 TDI en een nieuwe 8 gangsauto. Die kost wat meer brandstof, maar is een genot om in te rijden.

De VW Crafter heeft de genen van de Mercedes-Benz Sprinter, maar dat zie je er nauwelijks meer aan af. Zowel aan de buitenkant als in het interieur ademt de auto VW uit. De vorige Crafter was nog wat 'bonkig', maar daar is nu niets meer van te merken. Opvallend accent: naar achteren loopt de carrosserie enigszins taps toe. Dat is mooi en gaat gelukkig niet ten koste van de laadruimte.

INTERIEUR

Hoewel VW niet bekendstaat als uitblinker qua vormgeving, is er van de Crafter voor zover mogelijk bij een werkpaard wel werk gemaakt van het interieur. Het dashboard is rechttoe rechtaan,

maar er zijn wel wat slimmigheidjes, zoals de uitstekende rand aan de voorzijde van het dashboard, waar je allerlei kleine zaken in kwijt kunt. Dat is uitstekend én uitstekend. Ook boven op het dashboard is veel opbergruimte en niet ongenoemd mag blijven de opbergruimte boven de voorruit. Verder is de Ergo-Comfort-stoel voor de bestuurder het vermelden waard, want deze is fantastisch te verstellen en er zit een massagestand op.

Ook fijn om te weten is dat de Crafter (deze althans) vol zit met veiligheids- en assistentiesystemen. Even wennen, maar heel fijn is de adaptive cruisecontrol. Daarmee houdt de auto automatisch afstand tot de voorganger.

L3H3

Voor de gelegenheid hadden we de beschikking over een L3H3-uitvoering, de langste en hoogste uitvoering die er is. De lengte daarvan is bijna 6 meter en de hoogte nagenoeg 2,60 meter. Dat

De VW Crafter is ondanks z'n formaat een ranke verschijning.

is wel iets om rekening mee te houden, want je kunt niet elke parkeergarage in. Gelukkig is de Crafter er ook in meer bescheiden uitvoeringen.

LICHTE BESTURING

Wat bij het rijden meteen opvalt, is de lichte besturing. De auto beschikt over elektro-hydraulische besturing en die communiceert prettig met het wegdek. De Crafter is voorwielaangedreven en wordt van kracht voorzien door een 2.0 TDI motor die 177 pk levert. Dat is het topmodel. Heel zuinig is deze motor niet (fabrieksopgave 1 liter op elke 9,2 kilometer, dus trek

daar nog maar wat van af), maar lekker rijden doet de bestelbus wel. Helemaal met het snoepje

van de week: de 8 trapsauto. Dit is een geweldige transmissie, zeker in de stad.

Specificaties

VW Crafter L3H3 2.0 TDI aut.

Motor: 2.0 TDI.
Vermogen: 117 pk.
Koppel: 410/1500 tpm.
Wielbasis: 364 cm.
Eigen gewicht: 2013 kg.
Nuttig laadvermogen: 1470 kg.
Laadruimte: 345x178x195 (lxbxh).
Tilhoogte: 56 cm.
Prijs: op aanvraag.

Ethiek van zelfrijdende auto

ZELFSTURENDE AUTO

Bestuurders vinden een mens meer waard dan een dier en een dier is meer waard dan een object. Mannen worden eerder opgeofferd dan vrouwen en ouderen eerder dan jonge mensen.

Dit leert het onderzoek 'Frontiers in Behavioral Neuroscience' aan de Universiteit van Massachusetts-Lowell onder leiding van Nicolas Evans. Evans is fulltime bezig met de zelfrijdende auto. De discussie daarover is inmiddels (ook) aangekomen in ethische kringen. Evans legt het volgende voorbeeld voor: "Er is een keus op de weg: of de zelfrijdende auto rijdt in op een groep schoolkinderen of de auto boort zich in een muur waarbij de vijf inzittenden om het leven komen." Van de zelfsturende auto wordt verwacht dat op basis van algoritmen de juiste keus wordt gemaakt, maar hieruit blijkt dat die keus lastig is. En dat is de voedingsbodem voor een discussie of de autonome auto wel zaligmakend is.

"Zelfs als mensen het eens zouden kunnen worden over de vraag op welke vlakken zelfrijdende auto's veiliger zouden moeten zijn dan mensen, is nog niet gezegd dat de zelfsturende auto door iedereen wordt omarmd. Met nieuwe medicijnen moeten tests uitwijzen of het medicijn daadwerkelijk mensen beter maakt in plaats van dat er mensen ziek van worden. Dat moet met de zelfsturende auto ook. Testritten in allerlei omstandigheden zijn nodig om aan te tonen dat dit het geval is of niet", aldus Evans.

De zelfrijdende auto moet ook nadenken over verkeerssituaties.

Experts werken aan veilig gebruik smartphone

VEILIGHEID

Ruim vijftig nationale en internationale experts slaan de handen ineen om samen onveilig gebruik van de smartphone in het verkeer in Nederland tegen te gaan.

In Nederland steeg het aantal ernstige verkeersgewonden in 2016 naar 21.400 en in 2017 overleden 613 mensen in het verkeer. Uit een Amerikaanse studie blijkt dat in 68 procent van de gevallen afleiding een rol speelde. De mobiele telefoon is een van de belangrijkste veroorzakers. Interpolis vindt dat het verkeer in Nederland veilig(er) moet zijn voor iedereen, omdat ieder ongeval er een te veel is.

LEED EN VERDRIET

Chantal Vergouw, directievoorzitter Interpolis, laat weten: "Dagelijks worden wij als verzekeraar met de neus op de feiten gedrukt: er is sprake van een groeiend

aantal verkeersongevallen. Los van de materiële schade komt daar ook veel persoonlijk leed en verdriet bij kijken. Daarom hebben wij ons als doel gesteld om het aantal verkeersongevallen in 2020 met 25 procent te verminderen."

Begin september houdt Interpolis een 24 uur durende werksessie, waarbij de experts gezamenlijk werken aan een oplossing voor het probleem. Het is de bedoeling om de resultaten in september aan de minister aan te bieden.

Experts buigen zich over veilig gebruik in de auto van de smartphone.

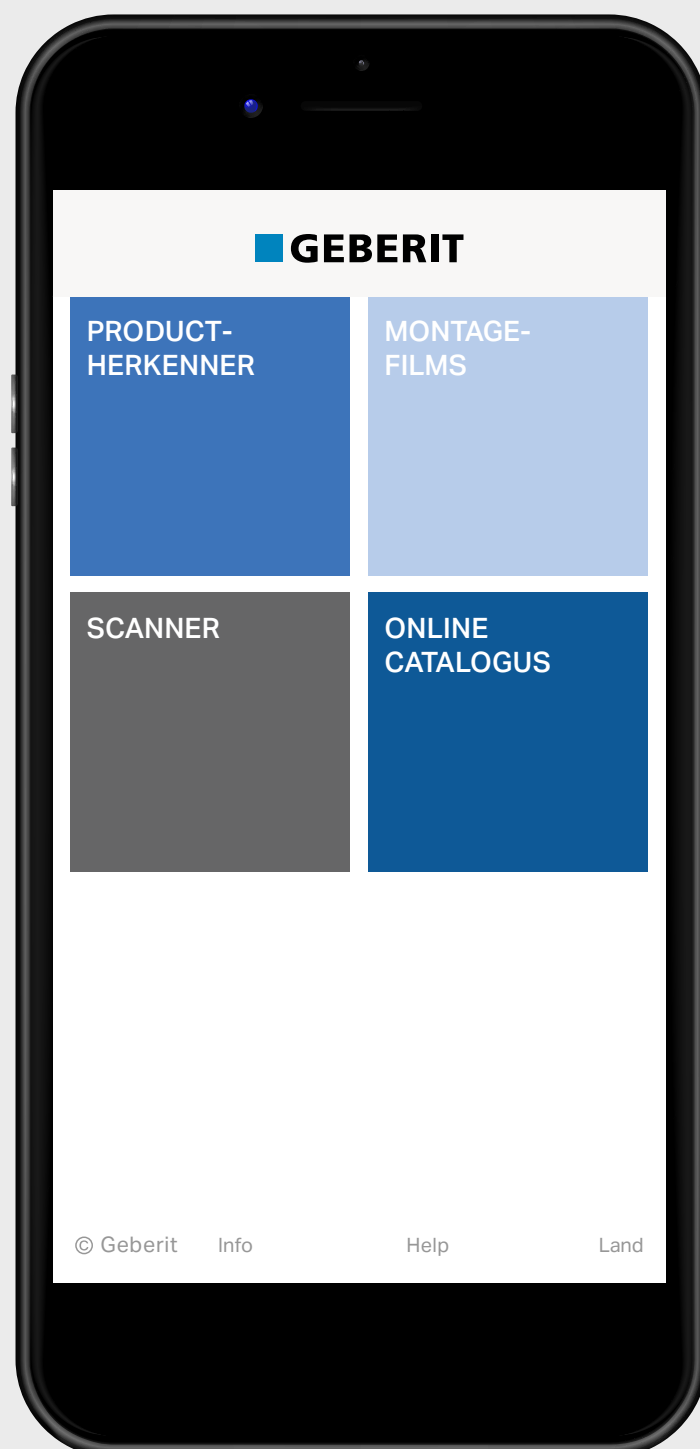
GEBERIT PROAPP

EEN ASSISTENT OP ZAKFORMAAT SLIM BEKEKEN

WINACTIE

Win een super sterke
Geberit smartphone case

www.geberit.nl/proapp

Met Geberit ProApp heeft u altijd alle informatie op zak. Van montagevideo's en de complete online catalogus, tot aan onze barcodescanner en productherkenner waarmee u de juiste onderdelen voor onderhoud en reparatie achterhaalt. Download hem nu en ontvang een super sterke smartphone case! Op=op, dus ga naar onze site.

www.geberit.nl/proapp